

Energisystem
Leif Lagergren Nordengren, 08-677 27 18
leif.nordengren@energiforetagen.se

Remiss om, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontrolls föreskrifter om kontroll av värmeenergimätare STAFS 202X:X, diarienummer 2024/2370

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Vi anser att förändringarna i ny föreskrift för kontroll av värmeenergimätare gör arbetet för fjärrvärmeföretag mer komplext och svårplanerat vilket innebär förändring av administration, systemstöd och kan leda till ökade kostnader, det tenderar att bli extremt svårt att resursplanera och att budgetera.

Konsekvensen av att ta bort intagsprov vid skrotning av mätare leder till att vi tappar kunskap och statistik, som idag ger framåtblickande kunskaper om de mätare som är av motsvarande typ sitter ute och är i bruk.

Då förslaget innebär osäkerhet om antal mätare som ska plockas ned för kontroll från tid till annan och leder till svårighet att resursplanera och samtidigt som er konsekvensutredning pekar mot att färre mätare kommer att kontrolleras under en 21 årsperiod så innebär det att resurser och kompetens utarmas från företag som innehar god kompetens att genomföra installationer och byten när så behov av ev. större nedtagning och installation av nya mätare krävs.

Vidare så innebär förslaget och slutsatser enligt konsekvensutredningen påverkan på kontrollorganen avseende att marknaden för dem minskar, en konsekvens av det är att värdefull erfarenhet och kompetens utarmas som tillverkare, fjärrvärmeföretag och myndighet har stor nytta av för att upprätthålla statistik, god funktion och kvalitet på de mätare som sätts ut och är i bruk hos kunder och konsumenter.

Övergripande synpunkter

Förslaget riskerar att minska transparensen då vi tappar statistik och kunskap om mätarna, vilket innebär att vi kan förlora förtroendet gentemot kundkollektivet och möjliggöra en saklig evidensbaserad dialog med dem.

Vi kan konstatera att förslaget innebär hårdare krav för godkännande av parti då man i förslag till föreskrift då tagit bort dubbla felgränser vid stickprov och idag vid

statistisk kontroll utgår från motsvarande krav som dagens föreskrift gäller efter revision. Förslaget innebär dessutom att man ställer hårdare krav på antal mätare som har felvisning som överstiger största tillåtna fel vid uttag av mätare för statistisk kontroll.

Vad för statistiskt underlag och vilka kriterier ligger till grund för hårdare krav i förslag till ny föreskrift gentemot dagens STAFS 2007:2.

Utifrån branschens och kontrollorganens kunskap och erfarenhet av kontroll av mätare och dess funktion gentemot kundkollektivet så ser vi inget incitament att ta bort dubbla felgränser och skärpa kraven på antal mätare som har felvisning som överstiger största tillåtna fel.

Detaljerade synpunkter

9 § En värmeenergimätare i drift ska genomgå kontroll med avseende på kraven för största tillåtna fel. Kontroll enligt 15 § 1 får utföras genom statistisk kontroll.

Synpunkter

Vilka alternativ till kontroll finns då vi inte utnyttjar möjligheten till statistisk kontroll? Vi anser att det i föreskriften ska finnas möjlighet till allkontroll eller motsvarande.

12 § Om ett parti godkänns efter statistisk kontroll får värmeenergimätare eller delenheter som ingår i partiet tas i drift igen eller fortsätta vara i drift.

Om ett parti underkänns efter statistisk kontroll ska alla mätare eller delenheter i partiet tas ur drift inom ett år. Om det på ett tillförlitligt sätt går att lokalisera och avgränsa felaktiga mätare eller delenheter i ett parti, behöver dock de resterande mätarna eller delenheterna i partiet inte tas ur drift.

Synpunkter

Det är viktigt att det är tydligt och anges i föreskriften om ett parti underkänns att alla mätare eller delenheter tas ur drift inom ett år från att man erhållit provningsresultatet.

Om det på ett tillförlitligt sätt går att lokalisera och avgränsa felaktiga mätare eller delenheter i ett parti, behöver dock de resterande mätarna eller delenheterna i partiet inte tas ur drift. Det behöver tydligt framgå av föreskriften att det är Swedac som avgör detta från fall till fall med motivering och dokumentation från fjärrvärmeföretag respektive huvudmän.

15 § En värmeenergimätare ska kontrolleras

1. senast det sjunde kalenderåret efter det att mätaren togs i drift och senast vart sjunde kalenderår därefter,
2. efter revision,
3. vid bruten mätteknisk försegling, och

4. när det av annan orsak kan antas att mätarens mättekniska egenskaper har förändrats.

Första stycket gäller endast mätare som ska tas i drift igen eller fortsätta vara i drift.

Synpunkter

Ändra sista meningen från "stycke" till punkt. Punkt 1. i denna paragraf gäller endast mätare som ska tas i drift igen eller fortsätta vara i drift.

Varför finns alternativet att utrangera mätare efter 7 år utan att prova dem, dvs. mätare som ska tas i drift igen eller fortsätta vara i drift (se ovan synpunkt). Det innebär att ev. CE märkt mätare som kvalar in på lågt pris utrangeras i stället för att ekonomiskt incitament finns för att kontroll genomförs på dessa och därmed tappar vi statistisk kunskap om dessa.

Synpunkter konsekvensutredning

Förslaget med statisk kontroll kan innebära förkortad utesittningstid för delar av mätare som inte har något fel vid underkänt parti.

Fel som orsakas av försmutsning, vilket innebär att mätaren inte har teknisk felfunktion som innebär att mätare (flödesgivare) ligger utanför felgräns kan orsaka underkännande av parti. Det behöver förtydligas i föreskriften om möjligheten att kontrollera hela partiet ev. kompletterat med kontroll efter revision.

Vår erfarenhet är att en bra mätare reviderar vi och sätter ut igen (tex. rengöring, byte tempgivare).

Konsekvensutredningen beaktar inte den kundtrygghet som ges av att mätare kontrolleras av ackrediterat organ då de ska tas ur drift, som innebär att fjärrvärmeföretag kan vidta korrigerande åtgärder och upprätthålla förtroendet gentemot kund.

Idag är det annat ekonomiskt perspektiv och det kan påverka inställning från fjärrvärmeföretag och huvudmän. Komplexiteten för system och administration samt för risk för större kostnader vid underkänt stickprov vilket gör det svårprognostiserat och öppnar upp för möjlighet att köpa billiga mätare på marknaden som riskerar att försämra kundtrygghet och kvalité.

16 § Vid statistisk kontroll ska värmeenergimätare eller delenheter vara indelade i partier. Ett parti ska bestå av minst det antal mätare eller delenheter som framgår av bilagan till dessa föreskrifter. Värmeenergimätare eller delenheter som utgör ett parti ska

1. ha tagits i drift under som längst en tvåårsperiod,
2. omfattas av samma EU-typintyg eller motsvarande handling, och
3. om partiet består av flödesgivare, ha samma nominella flöde och ha varit i drift i samma produktionsnät.

Starttidpunkt för det första kontrollintervallet ska bestämmas till mitten av den period som avses i första stycket.

Integreringsverk och temperaturgivarpar får tillhöra partier som utgörs av delenheter från olika fjärrvärmeföretag.

Synpunkter

Ändra mening i näst sista stycket. Starttidpunkt för det första kontrollintervallet ska bestämmas till mitten av den period som avses i denna paragraf, punkt 1.

Synpunkter konsekvensutredning

"Föreskrifterna hindrar inte att mätarsammansättningen i ett parti ser ut på ett annat sätt vid nästa kontroll, så länge de grundläggande villkoren för varje indelning är uppfyllda."

Detta synsätt behöver förtydligas i föreskriften.

Vid uttag statistisk kontroll påverkar detta parti för nästa period då uttagna mätare ersätts med mätare från hyllan då de skickas på kontroll, det kan innebära att motsvarande partiet vid nästa kontroll efter 7 år tas ut igen och där mätare som enbart suttit 7år skickas in för stickprov.

Detta innebär även att mätare i ett godkänt parti kan sitta ute 13 – 15 år utan att ha kontrollerats och vidare 20 – 22 år utan att ha kontrollerats.

Konsekvens av statistisk kontroll är att detta leder till större administration för att hålla ordning och reda i partier och förändring av dessa utmed tid.

"6.1.4 Administrativa kostnader och personalkostnader

De administrativa kostnaderna kommer, som redovisats ovan, främst att öka vid föreskrifternas införande. Efter den initiala perioden kan tidsåtgången för administration och kostnader för personal kopplad till mätarbyten förväntas vara i nivå med dagens och eventuellt minska på sikt, då antalet mätarbyten minskar."

Antagande att kostnader för personal ev. kan minska på sikt gäller om möjligt inte administrativ personal som får större arbetsinsats för planering av förändrade partier utmed tid vilket leder till osäkerhet i kostnad och personalinsats baserat på utfall av statistisk kontroll.

18 § En värmeenergimätare eller delenheter i ett urval ska ersättas om

1. dess mättekniska försegling är bruten,
2. den skadats genom yttre påverkan, eller
3. den av annan anledning inte är i driftsmässig kondition.

En mätare eller delenheter får ersättas om

1. den inte längre kan lokaliseras, eller
2. det inte är möjligt att få tillgång till den.

En mätare eller delenhet får inte ersättas efter det att en kontrollmätning har påbörjats.

Synpunkter

Förtydliga punkt 3. Vad är annan anledning som innebär att mätaren inte är i driftmässig kondition?

I annat fall anser vi att punkterna 1. och 2. är tillräcklig när en värmeenergimätare eller delenhet ska ersättas.

1. dess mättekniska försegling är bruten,

2. den skadats genom yttre påverkan.

19 § När en värmeenergimätare eller delenhet är i drift samt tre år därefter ska följande dokumentation och uppgifter som avser mätaren eller del-enheten finnas tillgänglig vid tillsyn:

1. tillverkarens serienummer eller fjärrvärmeföretagets identifikations-nummer på mätaren eller delenheten,
2. nummer på EU-typintyg eller motsvarande handling,
3. flödesområdet för flödesgivare,
4. temperaturdifferensområde för integreringsverk och temperatur-givarpar,
5. produktionsnät,
6. det datum då mätaren togs i drift,
7. det datum då mätaren eller delenheten senast kontrollerades, eller, vid statistisk kontroll, det datum då det parti mätaren eller delenheten ingick i senast kontrollerades,
8. kontrollrapport från den senaste faktiska kontrollen, och
9. orsak till nedtagning.

Synpunkter

Förslag till ändring av punkt 8. och 9. som tydliggör de olika kontroller som är relevanta.

8. kontrollrapport från den senaste faktisk kontroll allkontroll, kontroll stickprov och kontroll efter revision, och

9. orsak till nedtagning.

23 § Swedac kan, i enskilda fall och om det finns särskilda skäl, medge undantag från tillämpningen av dessa föreskrifter.

1. Denna författning träder i kraft den 1 april 2025.

2. Genom författningen upphävs styrelsens föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2007:2) om återkommande kontroll av vatten- och värmemätare
3. För värmeenergimätare och delenheter som tagits i drift innan den 1 april 2025 får 5 § 3 st STAFS 2007:2 tillämpas fram till den 1 april 2028.
4. De gamla författningarna får fortsätta att tillämpas fram till den 1 april 2026.

Synpunkter

Förtydliga och exemplifiera vad övergångsbestämmelserna innebär i praktiken avseende punkt 3. & 4.

Skriv ut "st" till stycke om så det är avsikten med förkortningen.

3. För värmeenergimätare och delenheter som tagits i drift innan den 1 april 2025 får 5 § 3:e stycket i STAFS 2007:2 tillämpas fram till den 1 april 2028.

Vilka är de gamla författningarna i punkt4? skriv ut och förtydliga vilka författningar som gäller till den 1 april 2026.

Bilaga, Provtagningsplan

Bilaga

Provtagningsplan

Partistorlek	Antal mätare som ska kontrolleras	Antal mätare eller delenheter vars felvisning överstiger största tillåtna fel	
		Antal för att partiet ska godkännas	Antal för att partiet ska underkännas
16-25	17	0	≥ 1

Synpunkter

Då ett parti är av storleken 16 mätare, så anger provtagningsplanen att 17 mätare ska kontrolleras. Föreslår att man ändrar till att antal mätare som ska kontrolleras till 16.

Stockholm som ovan

Lina Enskog Broman
Enhetschef